

El Puig

Capolat

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Zona de Capolat, a l'extrem meridional del morral del Puig.
Alçada: 1272

Coordenades:

Latitud: 42.07004
Longitud: 1.74731
UTM Est (X): 396368
UTM Nord (Y): 4658312

Classificació

Número de fitxa 08045 - 150
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVI / XVII / XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari IPAC 3124
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 08044A008000160000SU

Fitxes associades:

[Forns d'oli de ginebre propers al Puig](#)

[Barraca del Serrat de la Moneda](#)

[Pou del Puig 1](#)

[Pou del Puig](#)

[Cèrcol de pedres del Puig](#)

Descripció

Casa de planta trapezoïdal de grans dimensions. L'edifici consta de planta baixa, dos pisos i golfes, amb una distribució de tres cossos paral·lels orientats longitudinalment de nord-oest a sud-est, un cos perpendicular a aquests que ocupa l'angle oest, i una eixida amb grans obertures en els tres nivells a la façana sud-est. Els murs corresponents a l'edifici del segle XVI tenen un gruix de 90 cm, fets amb carreus desbastats de mida diversa i disposats en filades irregulars, mentre que la resta estan fets amb pedres de diferent forma i mida, amb un gruix de 70 cm.

Pel què fa les obertures, hi ha una gran variabilitat. La porta principal del XVI té arc de mig punt format per dovelles de gran longitud, mentre que la porta d'accés actual té arc rebaixat i la d'accés a l'ampliació del XVII té llinda plana, monolítica decorada amb el gravat d'una capelleta envoltada de tres estrelles de 6 i 7 puntes i la data "1686". A la planta pis es conserven dues portes del segle XVIII de format rectangular, constituïda per una llinda monolítica decorada que es recolza sobre muntants fets amb carreus. Una porta inscrita a la llinda la data "1717" acompanyada de l'anagrama de Crist, la creu i els tres claus de la passió. L'altra presenta les arestes decorades amb motlures de mitja canya i té un arc de descàrrega format per un arc rebaixat de lloses a plec de llibre.

Les finestres de la planta baixa són de petites dimensions amb llinda i muntants monolítics de pedra sorrenca. La majoria de les finestres dels dos pisos són de muntants, llinda i amplit de pedra treballada, i en alguns casos amb motllura i decoració. Té coberta a quatre vessants amb una petita carenera de nord-oest a sud-est forçada al no tenir una planta quadrada.

Observacions:

Sota l'escala de la planta baixa es conserven fornícules (ponedores o covadores), una sèrie de forats quadrangulars disposats en dues rengleres horitzontals. A la sala de la planta pis hi ha una aigüera rectangular flanquejada per sengles replans, i empotrada al mur en una fornícula coronada amb arc rebaixat fet de llosetes en disposició radial. No conserva l'aiguamanil. També hi ha una petita capella que presideix la sala. Es tracta d'una fornícula amb arc de mig punt, decorada amb motlures de guix emmotllat a l'interior. Tanca amb dos porticons de fusta, dividits amb quarterons de perfil motllurat i decorats amb una rosassa en baix relleu al seu interior. Al mur nord s localitza un fogó d'un sol foc fet amb totxos, sobre del qual s'hi disposa una fornícula quadrada i, a sota, la cendrera quadrangular.

A la façana meridional de la casa es conserva un gran cos de galeries format per tres nivells sobreposats i amb triple arcada cadascun. Els de la planta baixa són d'arc de mig punt i tenen una alçada superior, formats per dovelles curtes, muntants i pilars de pedra sorrenca picada sobre un amplit massís coronat per una filera de grans rajoles de pla. En aquesta planta, el conjunt dels arcs estan flanquejats per un estable a la banda de ponent i un gran arc que prolonga la eixida cap a llevant i manté les mateixes característiques constructives. A la primera planta, els arcs són d'ansa-paner, estan fets amb dovelles curtes sobre impostes motllurades i columnes de planta quadrada, tot plegat de pedra sorrenca. L'amplit és massís i està coronat per una filera de llargs carreus de pedra sorrenca amb motllura que sobresurt del mur, actualment molt erosionats. En aquesta planta, els arcs estan flanquejats per dues habitacions amb finestra a la mateixa façana que, posteriorment, es reconverteixen en balcó. A les golfes, els arcs són de menors dimensions i de mig punt fets amb maó

massís a plec de llibre sobre muntants de carreus de pedra sorrenca. Els ampits són calats, de motius geomètrics coronats per una triple filera de rajoles.

L'antiga pallissa, situada a pocs metres al nord-oest, està enrunada a causa d'un incendi produït per un llamp. Al nord-est de la casa es troba una pallissa més moderna de petites dimensions que té adossat un cobert tancat i a la banda de llevant d'aquest edifici es troba una pallissa actual amb formigó i totxanes.

Història

El mas Puig, antigament mas Pujols, ja era habitat l'any 1383. Sempre ha estat en mans de la família Pujols, després Puig, a partir del 1841.

L'anàlisi de l'edifici senyala diferents moments constructius, començant pel segle XVI. Durant aquest període la casa constava d'una estructura de dos cossos rectangulars paral·lels separats per un mur mitger, orientat de nord-oest a sud-est, i un cos de planta rectangular de capçalera perpendicular a aquests en la banda septentrional. A planta baixa, la porta principal estava situada en el cos oriental que actuava com a distribuïdor. Possiblement l'escala d'accés al primer pis estava adossada al mur de llevant. A la planta pis, la sala ocupava tot el cos oriental, que actuava com a distribuïdor. El cos occidental estava dividit en dues habitacions per un envà, les dues amb accés des de la sala. El cos septentrional també estava dividit en dos àmbits per un envà, també amb accés des de la sala.

A finals del segle XVII, probablement 1686, s'adossa un cos a la banda de llevant que ocupa tota la longitud del mur d'aquest sector. L'accés es localitzava a la façana principal i probablement l'espai era dedicat a estables. A la planta pis s'habilita una porta d'accés des de la sala, on es conserven uns fogons a l'angle nord d'aquest espai.

Al segle XVIII es realitza la construcció de l'eixida que, probablement, es fa en dos temps. En primer lloc s'avança fins la primera línia d'arcs a planta baixa, a la planta pis s'elimina el mur del XVI, s'engrandeix la sala cap el sud, s'aconsegueix una habitació més a l'ala de ponent i es fa la nova escala. A la sala, en aquest moment, es construeix una pica en l'angle sud i la capelleta en el mur de ponent. En un moment posterior es fan les voltes de pedra i encofrat de tots els cossos de l'edifici a la planta baixa i es tapia la porta d'accés interior de l'ampliació del XVII. Es converteixen en estables els àmbits de la planta baixa al mateix temps que es compartimenten i es fan accessos des del distribuïdor i l'escala. Probable també és el moment en què es construeix el pou proper al mas.

En una segona fase s'avança l'eixida fins el nivell actual i s'eleva la casa en la seva totalitat. A planta baixa es fa la volta de rajola amb llunetes que afecta l'eixida, a la planta pis es construeix l'eixida en els pisos superiors, provocant el tapiat de la pica i la conversió de la finestra de la sala en una porta. Probablement en aquesta època es construeix la pallissa antiga i la gran era.

Al segle XIX s'engrandeix la pallissa vella i probablement es fa la nova. En aquest període també es construeix el pou amb safareig més llunyà del mas.

Bibliografia

CASACUBERTA, A., CUNILL, J., SÁNCHEZ, J. (2022). Història dels masos del Municipi de Capolat. Inèdit.

CUNILL, Jaume (2020). Els primers cognoms del Berguedà. Inèdit

SERRA, R. et altri (1991): Guia d'Art del Berguedà. Berga, Ed. Consell Comarcal del Berguedà i Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà.

SOCIETAT D'ARQUEOLOGIA DEL BERGUEDÀ (2004). Inventari i Catalogació del Patrimoni Cultural moble i immoble del Municipi de Capolat. Inèdit.

Enllaços d'interès:

[Mas el Puig, Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya.](#)
[Direcció Gener...](#)

